

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ "НЕОФИТ РИЛСКИ"

ФАКУЛТЕТ ПО ИЗКУСТВОТА

ГОДИШНИК ТОМ ШЕСТИ

**ИНТЕРКУЛТУРЕН ДИАЛОГ
И ИНТЕГРАЦИЯ**

***EINTERCULTURAL DIALOGUE
AND INTEGRATION***

Благоевград, 2008

Съвременното развитие на професионалната комуникационна дейност на връзките с обществеността, предполага свободна изява на идеи и интереси, които легитимно и прозрачно, в условията на открита дискусия се конкурират за спечелване на общественото внимание и одобрение. Откритата комуникация се явява водеща социална технология, регулираща институционалните и груповите поведения в рамките на гражданските взаимоотношения и общественя консенсус.

ЛИТЕРАТУРА

1. Блок, С. Введение в Паблик рилейшнз. М., 1998.
2. Cutlip S., Center A., Broom G. *Effective Public Relations*. N.J., 1994.
3. Сотирова, Д. Бизнес етика. Печалбата, успехът, ценностите. С., 2005.

SOME ETHICAL ASPECTS OF PUBLIC RELATIONS AND SOCIAL RESPONSIBILITY UNDER CONDITIONS OF EURO INTEGRATION

PhD. Svetlana Borisova

Under circumstances of euro integration, social responsibility is a forming platform in business development. Her direct purpose to the public opinion, in a big degree forms the frame of interaction between company and external environment. Social responsibility finds a real place on all levels of activities of the organization, because of which depending from its are production of high quality goods and services, whose are not threat for the environment, social, politic and economical situation of society, etc.

As a communicative activity, the principles of professional PR ethic are defining from specific regularities established into practice. This is connected with establishing and supporting of correct communicative relations of organization, including elaboration of these communicative relations on the base of dialogue. In this sense, a public relations forms the interest of public, trough respect to all points of view by more approachable and intelligible form for the society.

ИНТЕРНЕТ, ИДЕНТИЧНОСТ И ИНТЕРКУЛТУРНИЯТ ДИАЛОГ

Румяна Стефанова

Създаването и развитието на Интернет през последните четири десетилетия е резултат на уникална смесица от четири компонента: военна стратегия, научни достижения и изследвания, технологична предприемчивост и контракултурни нововъведения. На базата на универсален цифров език и изчистена мрежова логика се създадоха блестящи технологични условия за хоризонтална и глобална комуникация. Основата и, което е главната и мощ, е в пакетно-превключвателния принцип за предаване на информация – съобщителните единици намират свои собствени маршрути през мрежата, като смисловото сглобяване става в произволна точка от мрежата. Наречена Арпанет, първата компютърна мрежа започва да функционира на 1 септември 1969 г., като през 1983 г. е разделена на Арпанет, за научни цели, и Милнет, за военни нужди. Интернет няма действителен ръководен орган, въпреки многократните опити да се създаде такъв. В международен план основно координираща функция са многостранните спогодби за даване на домейн адреси. Тази безгранична свобода на Мрежата е доминиращ признак за свободните характеристики на новата медия, както в технологичен, така и в културен план.

В основата на новата медия стои общ протокол за комуникация, който да обслужва всички видове мрежи и компютърни системи. Пакетно-комуникационната технология е създадена от Робърт Меткалф. По-късно през 1978 г. трима учени Сърф, Постъл и Коен разделят протокола на 2 части: за комуникация между сървъри (ТиСиПи) и между мрежи (АйПи). С цел по-лесно комуникиране на компютрите по между си, следващата стъпка е ползване на операционна система. Първата е Уникс, създадена 1969 г., но влязла в употреба 1983 г. Редица учени разгръщат възможностите на Мрежата, като голяма част от приложенията се появяват в резултат на неочаквани изобретения. Това е същностна характеристика на новата медия. Силата на развитието на Интернет настъпва особено след създаването на приложението електронна поща с автор Рей Томлисън от БиБиЕн (Болт, Беранек & Нюман). Това днес е най-популярната употреба на компютърната комуникация в света.

Успоредно с големите научни изследвания с цел изграждане на компютърна система с публичен достъп, контракултурни компютърни явления – появата на хакери, в положителния смисъл на понятието, променят и доразвиват възможностите на системата. Така възниква Модемът – средство за Интернет връзка без участието на сървър. Създатели са двама чикагски студенти Уорд Кристънсън и Ранди Суес през 1978 г. по време на опитите си да прехвърлят файлове по между си по телефона. През 1979 г. те разпространяват безплатно протокола Хикс Модем за мрежова връзка. Така компютърните мрежи, изключени от Арпанет, намират начин да комуникират по между си самостоятелно. По подобен начин е стартиран и първият безплатен форум за онлайн компютърни дискусии – Usenet, от трима студентите на университета Дюк и университета в Северна Каролина. Огромен технологичен скок е създаването на приложението "световна паяжина" – уърълд, уайт, уеб - www, където организирането на Интернет сайтовете става според информацията, а не според месторазположението им. Годината е 1990, в Европейския център за ядрени изследвания в Женева. Тим Бърнърс-Лий, Вингън Грей Сърф и Робърт Елиът Кан основават своето проучване върху труда на Тед Нелсън от 1974 г. - "Движение за компютърно

освобождение". Целта е предпага нова система за организиране на информацията – "хипертекст", базирано върху хоризонтални информационни връзки. По-късно Бърнърс-Лий и сътрудници добавят и аудиовизуални възможности. Форматът за хипертекстовите документи – език за хипертекстово маркиране, е наречен Ейч Ти Ем Ел - HTML, благодарение на който е възможно компютрите да адаптират собствените си езици, добавяйки това форматиране върху Ти Си Пи/ Ай Пи протокола – TCP/IP. Комуникацията между уеб сървърите и уеб браузърите се управляват от протокол за трансфер на хипертекст – Ейч Ти Ти Пи - HTTP, а стандартният адресен формат е Ю Ар Ел – унифициран локализатор на ресурси - URL.

Постепенно мрежовата логика, въплътена в Интернет, става приложима към всяка една сфера на дейност, всяко място и всеки контекст, който може да бъде свързан по електронен път. Още 1997 г. в изявление Винтън Сърф, председател на Интернет обществото, вицепрезидент на Google и един от бащите на Интернет, заявява: "Около 2005-2010 г. ще има нов технологичен двигател: милиарди устройства, закачени към Интернет." Неговата прогноза днес се сбъдва. С темповете си на развитие молекулярната електроника ще преодолее физическите граници на нарастващата плътност при силициевите чипове, достигайки до нова компютърна ера. Предвижданията са за компютърни среди, в които милиарди микроскопични информационно-обработващи устройства ще бъдат разпръснати навсякъде "като оцветител в блажна боя" Ако това стане, тогава компютърните мрежи ще бъдат материално погледнато, тъканта на нашия живот." (Hall 1999a)

Възходът на мрежовото общество е изграден от взаимодействието на следните относително независими една от друга тенденции: развитие, от една страна, на нови информационни технологии, и от друга, стремежа на старото общество да се модернизира, като използва силата на технологиите за целите на технологията на властта. "Именно благодарение на това взаимодействие между макроизследователските програми и големите пазари, създадени от държава, от една страна, и децентрализираната иновация, стимулирана от една култура на технологичната изобретателност и примерите за светкавичен личен успех, от друга, довежда до разцвета на новите информационни технологии." (Кастелс 2004). Характерното за съвременността символно взаимодействие става надобществено, управлявано и координирано чрез Интернет комуникацията.

Кои са основните белези, съставляващи ядрото на информационно-технологичната парадигма, сформираща материалната база на информационното общество според испанския професор по социология и планиране и председател на Центъра за западноевропейски изследвания при Калифорнийския университет в Бъркли Мануел Кастелс.

Първата и най-ярка особеност е, че в информационното общество технологията въздейства върху информацията, а не обратното, както в досегашните технологични революции.

На второ място, но не по ред, е факта за всепроникващата сила на ефектите от новите технологии. Това е резултат от влиянието на информацията върху всяка човешка дейност – индивидуална или колективна, като всички тези процеси са пряко повлияни от новата технологична среда.

Друга характерна особеност е мрежовата логика на съвкупността от връзки, архитектурното ядро на всяка система, основана на информационните технологии. По този начин е възможно структуриране и на неструктурираното. Поради нарастване на връзките, мрежите растат експоненциално, запазвайки гъвкавостта си. Създателят на лан-технолозиите – Ethernet, Робърт Меткалф още през 1973 г. предлага формула, показваща растежа на стойността на мрежата V с квадрата от броя на възлите и n : $V=n(n-1)$. Той формулира закономерността, че ценността на редица стоки и услуги е толкова по-голяма, колкото повече са потребителите им.

Следваща ярко обособена черта е гъвкавостта на всяка информационна система. Възможно е лесно прегрупиране на компонентите, довеждащо до фундаментално преобразуване – способност за преко конфигуриране на всяка съставна единица. От друга страна този процес е обществено управляем, доколкото определящи са силните за деня. По думите на Мълган: "Мрежите са създадени не само за комуникация, но също така за завоюване на позиция, за спечелване на комуникационно предимство" (Mulgan 1991).

На пето място е тенденцията за все по-голямото обединяване на отделните технологии в една силно интегрирана система, като границите между отделните компоненти стават почти неразличими. От технологична гледна точка един елемент не може да бъде разглеждан самостоятелно. Примерно микрокомпютрите до голяма степен зависят от производството и производителността на чиповете, а техният дизайн и работа са тясно зависими от компютърната архитектура. Бъдещето е към нарастваща взаимозависимост между биологичната и микроелектронната технология, както в материален, така и в методологичен аспект.

Като цяло информационно-технологичната парадигма се развива в посока към отваряне си като мрежа с множество крайни точки с широк обхват, гъвкавост и комплексност.

Интеркултурният диалог в изложените условия е многопластов, от една страна, и унифициран от друга. Според Робърт Бела (Bellah 1985): "Индивидите обаче се нуждаят от подкрепата на групи, които носят нравствена традиция, поддържаща собствените им стремежи."

Това историческо време и социо-културно пространство коренно се отразяват върху търсенията на всеки човек, относно неговата идентичност и стремежа му да открие собствените си нравствено - етични измерения и границите на духовния си потенциал и изява в себе си, конкретното общество и в мрежовото такова.

Идентичността в мрежовото общество се характеризира с редица особености. Като протест

срещу индивидуализацията на идентичността, свързана с живота в глобалните мрежи, се появяват защитни идентичности, основани върху специфичен набор от ценности, проектирани от следните принципи: общност на вярващите, национализъм и символи, и географска територия. В същността си, всичките те са реакция срещу глобализацията, разтваряща автономията на институциите, организациите и комуникационните системи. Като цяло глобализацията, обхващаща медиите и електронните комуникации, води до раздържавяване на информацията и денационализация. Следователно нациите-държави все повече ще се борят да контролират информацията, тъй като контролът върху информацията е основата на държавната власт (Couch 1990). Дори авторитарните държави губят битката с медиите в информационната епоха. През януари 1996 г. дори френският министър на информационните технологии обявява намерението на правителството Европейският съюз да наложи серия от мерки за забрана на свободния достъп до Интернет.

В тези условия доминиращите сили в информационното пространство се състоят, от една страна, от индивиди без идентичност или "граждани на света", а от другата страна са съпротивляващата се маса от хора, сформиращи комунна идентичност, формирана около идентичността на съпротивата. Доминиращата логика на мрежовото общество задейства появата на колективни идентичности, специфични за всеки институционален или културен контекст.

Посредством Интернет медията се формира нова общност, класа, която често е дезорганизирана. Технологичната култура е дистанционна култура. Тя губи своята идентичност като време на създаване и потребление. Става зависима най-вече от своята пространственост: тя е "триизмерна, пространствена, толкова чувствителна, колкото е визуална или текстова; тя е навсякъде около нас и ние я обитаваме; живеем в нея, вместо да я срещаме в отделното царство на представянето." (Лаш 2004). Цифровата култура е информационно поддържана, сегментирано изградена от множественост на линкове, адаптиране на модели и схеми за подражание. Цифровизацията довежда до културно многообразие от форми и стилове, но без собствена самоопределяща се идентичност. Така Интернет културата се явява неразделна част от повсеместната глобализация. От друга страна, този процес безусловно обединява традиционно разбираните културни форми и виртуалното пространство се явява естествена среда за зараждането на нови и глобални изразни средства и символи. Възможно е от една страна уеднаквяване на жизнените стилове, културните символи и транснационалните форми на поведение. От друга страна - често създаване на различни, неавтентични културни стилове и модели, и изграждане на нови творчески форми. Според Бек културата се явява "софтуер", адаптиран към света като цяло. Той се поражда от транснационалния културен обмен и е отворен за доизграждане чрез нови локални архетипи (Бек 2002).

"Новата власт се крие в законите на информацията, около които обществата организират институциите си, а хората изграждат живота си и вземат решение за поведението си. Фокусът на тази власт са умовете на хората." (Кастелс 2004) Следователно, който спечели битката за умовете на хората, ще управлява. В крайна сметка социалните движения, появяващи се от колективната съпротива срещу глобализацията – еколози, феминистки, религиозни фундаменталисти, националисти, са потенциалните субекти на информационната епоха, епоха организирана около информационни потоци и манипулация на символи. Характерно за новите социални движения, е децентрализирана форма на организация и намеса. В крайна сметка това са действителните производители и разпространители на културни общоприети принципи, в следствие на интерактивната мрежа от многопластова комуникация.

Символната комуникация създава нов интеркултурен диалог, който формира култури със собствен облик и колективни идентичности.

ЛИТЕРАТУРА

1. Bellah 1985: Bellah, Robert N., *Individualism and Commitment in American Life*, Berkeley: University of California Press, Santa Barbara 1986.
2. Couch 1990: Couch, Cari J., *Mass communications and state structures*, *The Social Science Journal*, 27.
- Hall 1999a: Hall, Carl, *Tiny switch could shrink computers: microscopic machines with the power of a billion PCs*, *San Francisco Chronicle*, July 16, 7
3. Mulgan 1991: Mulgan, G. J., *Communication and Control: Networks and the New Economies of Communication*, New York: Guilford Press.
4. Бек 2002: Бек, У. *Що е глобализация? Заблудите на глобализма - отговори на глобализацията*. София: Критика и хуманизъм, 2002.
5. Кастелс 2004а: Кастелс, М., *Информационната епоха: икономика, общество и култура, том 1: Възходът на мрежовото общество*. София: ЛНК, 2004.
6. Кастелс 2004б: Кастелс, М., *Информационната епоха: икономика, общество и култура, том 2: Силата на идентичността*. София: ЛНК, 2006.
7. Лаш 2004: Лаш, С. *Критика на информацията*. София: КОТА, 2004.

INTERNET, IDENTITY AND INTERCULTURAL DIALOGUE

Rumjana Stefanova

Internet is the communication medium of XXI century and like every other medium changes the direction and functioning of human relations and acts. The revolution in information technologies, on

the one hand, and the restructuring of the economic environment, on the other, have given birth to the information society characterised by globalization of economy, flexibility and instability of working force and virtual culture. The historic moment and socio-cultural space have quite an impact not only on people's explorations in terms of their personal identities and endeavours to define their moral and ethical dimensions and limitations of their spiritual potentials and performances, but on the society and information society as well. The characteristics of the modern symbolic interaction are supra-societal and are managed and co-ordinated via Internet communication. The symbolic communication creates a new intercultural dialogue, which gives rise to specific cultures characterised by their own patterns and collective identities.

TEACHING HISTORY IN THE BALKANS: COMPARATIVE VIEW

PhD Ass. Prof. Ema Miljkovic, M.A. ass. Djordjevic Milos

The aim of this paper is to present similarities and differences in the Balkan countries regarding the academic studies of history especially in the frame of the Bologna declaration. The special attention will be paid to the teaching of national histories of the different Balkan peoples in their respective countries, with emphasize on the case of Serbia. History as the academic subject is taught at four state faculties in Serbia and all those four programs are very similar; there is also great resemblance with programs of some Bulgarian universities.

Process of introduction of the Bologna Declaration in the educational system of the southeast European countries has been developing regarding the reached stage of the European integration process of each respective country. There is no doubt that the furthest step has been made by Bulgaria, which is already a member of the European Union. In the rest of the southeast European countries the above mentioned process has been developing, more or less successfully.

Regarding the present experiences in application of the Bologna Declaration, it can be said that in general they can be positively evaluated. In Serbia so far, there were a lot of misunderstandings, even some resistance to the introduction of the European educational system, stating that this system applies the superficial approach, thus ruining the traditional values of the Serbian educational system, which is stated to have high quality.

However, the tendencies of finalization of this process in the nearest time are obvious, by complete introduction of the European educational system, which brings, there is no doubt, many advantages.

Situated in hearth of the Balkans, Department of history of the Nis University, has already supported and will continue to do so in the future the specialized Balkan studies, covering the wide historical period from the Middle Ages to the seventies of the 20th century

History study programmes (table 1):

Faculty of Philosophy Nish	Faculty of Philosophy Skopje	Faculty of Philosophy Zagreb
4+1	4+1	3+2

Obligatory and optional subjects relation (table 2):

	Faculty of Philosophy Nish	Faculty of Philosophy Skopje	Faculty of Philosophy Zagreb
Obligatory general courses	25	36	16
Optional general courses	8	16	5
Obligatory special courses	7	2*	25
Optional special courses	11	39	12

* both on the same research field (History of diplomacy)

